

V C
3429

h. 52 1/2, ai.

V c

3729

PROPOSITIO,
Quam S. Cæs. Majestatis

Legatus &c: ad Correspondentes &c: 24
Novembris (4 Decembris) Anno
1619. Norimbergæ tam verbis,
quam scribitis
fecit,

*Una cum Resolutione, seu Responsione Unitorum
Correspondentium Evangelicorum Regis, Electorum,
Principum & statuum &c: Eidem Cæsareo Lega-
to 28 Novembris (8 Decembris) vicissim
& verbis & scribitis Itaq;*

Ex Germanico in Latinum in gratiam, Italo-
rum, Gallorum, Polonorum, aliorumq; linguæ
Germanicæ ignarorum fideliter
translata.

1. 2. 3.

PROLOGIUM
Quamvis etiam
in hunc mundum
nonnulli homines
sunt qui...

Propositio Cæs. Majest. Lega.

ti Exhibita Correspondentibus Norimbergæ 24.

Novembris styl. vet. 4 Decembris

styl. nov. Anno 1619.

Posteaquam Cæsareæ, Regiæq; Majestati de
Conventu in Eiusdem, Imperiique Civitate
Norimberga Electarum, Principum, statu-
um, & equestris ordinis Hominum, nec mi-
nus absentium Legatorum & nunciorum
relatum est, nihil aliud inde conicere potuit, quam quod
congregatio ista ob presentes in Imperio Germanico
motus, & in eiusdem Cæs. Majest. Regno Bohemiæ ad-
huc gliscentes turbas suscepta fuerit.

Cum autem eius Cæs. Mai. una ad animum revocaret,
quam magnæ dissensiones plerisque in locis irruerint, &
altas radices apud nonnullos status egerint, quas malignis
hisce temporibus quidam inquieti & pacis osiores variis
prætextibus & detortis interpretamentis fovere, & alere
satagunt: sui officii esse existimavit, tanquam electi & co-
ronati supremi Romano Germaniæ Imperij capitis, o-
mnibus modis id agere, ut quasitæ causæ, & perversæ per-
suasiones, quibus odia, & rixæ inter Imperii membra ex-
suscitarentur, quantum eius fieri potest, tollerentur, &
inde provenientia incommoda, atque pericula præcide-
rentur.

Ideo in hunc finem Legato suo clementissimè præ-

A 2

cepit

4
cepit, ut Cæs. Maiest. nomine presentes Electores, Prin-
cipes, ac Status, & absentium Legatos atq; nuncios de
pacifico eius animo & intentione quam optimè certio-
res redderet, omnibusq; ac singulis verbo Cæsareo con-
firmaret, Maiestatem eius in introitu Regiminis Impera-
tori nihil antiquius habere, quam ut Concordia inter
Imperii Status redintegretur, & universalis quies, & pax
in Germaniam reducatur, & conservetur.

Quam ut consequatur, seriò secum constituisse om-
nem impendere operam, tantum abest, ut quemquam
gravari velit, sed multo magis, cuiuscunq; Dignitatis &
conditionis in Imperio sit, neminem non in suis juribus,
præminentis, & Privilegiis tueri, Imprimis Religionis
Pacificationem, & pacem publicam, uti etiam alios Im-
perii ordinationes ac statuta inviolabilia præstare, & an-
te hac in medium prolatis queremoniis & gravaminibus
adjuvante divina gratia quamprimùm ex æquo & bono
mederi. Quo ipso speret, & confidat, Maiestati eius in
tam laudabili, & proficuo proposito Electores, Principes,
& Status Imperii auxiliatrices manus non denegaturos,
aut falsis, & fictis Imaginationibus sese seduci possuros
esse, quibus tam magna, & excellens res præpediri, & in
Romano Imperio maiores tumultus, quam proh dolor
oculis intuemur, excitari, imò ipsum Imperium pessum-
dari, & funditùs everti queat.

Quod verò in specie motus Bohemicos attinet, ar-
bitratur Cæs. Maiestas, non solum ex literis, responsio-
nem quidem hætenus expectantibus, quas ad nonnul-
los nuper Rotenburgi congregatos Electores, Principes,
& Status ex Francofurto sub dato 10. Septembris dedit,
sed

etiam ex brevi & vera Informatione eo tempore typis
Francofurti impressa & publicata sole clarius liquere,
quam iniquè cum eius Majest. agatur, dum frivolis ratio-
nibus eius inobedientes subditi in Bohemiâ transgressio-
nes suas excusare conantur. Siquidem in prædictis lite-
ris & Informatione reperire est, quod eius Cæs. Majest:
mox in principio, quamprimum Antecessor eius divæ
memoriæ vitâ functus est, realem possessionem & usur-
pationem Gubernationis Bohemicæ apprehenderit, &
ut legitime electus, publicatus, coronatus, unctus & in-
vestitus Bohemiæ Rex demortuum subsequutus fuerit,
Ubi non tam Bohemiæ statibus, quam omnibus in uni-
versum declaravit, quanto pacis & sinceritatis amore fla-
graret, dum omnia præstitit, ad quæ vi & vigore Rever-
salium tenebatur, contra quos etiam Reversales nihil un-
quam quidquam adhuc vivente Antecessore attentavit,
quemadmodum Bohemi falsò criminantur. Quin Cæs.
Eius Majest. sapissimè adversus Bohemiæ status in scrib-
tis protestatam est, senullo modo exitio huius regni, quod
vix esset, ut, si bella internecina continuarentur, non
metuendum sit, delectari, sed potius animo suo agita-
re, & voluere, ut quietem Regnum ingrederetur. Gu-
bernationem pacificè inchoaret, omnia sanaret, singu-
los defenderet, & Gravaminibus, ut deceret, satisfacere-
ret, paterna hac sapiusq; repetita commonefactione
addita, ut in testificationem obedientiæ debitæ arma,
quæ prius arripuissent, deponerent. Cui si obsecun-
darent, non minus idem Cæsareæ Majest. facturam
esse, & amicabilibus tractationibus locum reli-
cturam, Et in huius rei fidem extemplo militi-

6

bus indixit suis, ut tantisper ab omni hostilitate abstine-
rent, idq; prætenſis Bohemiæ Directoribus ſignificari juſ-
ſit, quemadmodum quoq; Comes de Bucquoy Bohemi-
co exercitui præfectos eo de negotio certiores reddidit.
Cæterum tantum abeſt, ut prædicti Bohemici ſtatus,
quemadmodum merito Cæſ. Majeſt. ſperaverat, huic tam
Candidæ & paternæ adhortatini ob ſalutem patriæ, &
multorum malorum evitationem, quæ poſtmodum ſub-
ſecuta ſunt (quæ tamen jam deplorant, & culpam in Cæſ.
Majeſt. falſò rejiciunt) dicto audientes eſſe voluerint, &
ita exortum incendium, antequam latuis graſſarerur, &
altius inſurgeret, in iſtis quaſi cineribus ſuffocare con-
cupiverint, ut potius neq; armorum ſuſpenſionem ac-
ceptarint, neq; in amicabiles tractationes conſenſerint,
ſed majores hoſtilitates exercuerint, & Cæſareum exer-
citurum durante ceſſationis edicto armata manu invaſe-
rint, & oppreſſerint. Quinimo Cæſ. eius Majeſt. nulla re-
ſponſione dignati fuerint, & in pervicacia, atq; obſtinati-
one ſua ad hodiernum uſq; diem perſtiterint, multisque
aliis modis exorbitaverint, adeo, ut omnia recensere vel-
le nimis moleſtum futurum eſſet.

Et tamenſi prædicti, ac præfracti Bohemi hanc ipſorū
Rebellionem Religionis pallio & colore contegere, & fu-
care conantur: perſpicuum tamen eſt, & nemini incog-
nitum, quod in tota hac materia Religio nunquam inter-
venerit aut à Cæſ. Majeſt. adverſus eam quidquam admis-
ſum fuerit: cuius rei gratia eadem Cæſ. Majeſt. præſen-
tes Electores, Principes, Status, & Dominorum Legato-
rum Principales firmiter credere jubet, iisq; integrè &
ſincerè promittit, quod etiam futuris temporibus nihil
quidquam innovare in Religione velit, aut conſeſſioni-
bus ab antecęſſorib⁹ ſuis, vel literis Majeſtaticis detrahere.

Quia

Quin si fortè quid apud proximè defunctum Cæsarem, non satis hîc observatum sit, alieno propterea facto Majestas eius prægravari non debet, multo minus Bohemis, aut aliis convenit, ideo eius Majestati diffidere.

Et ex his, quæ modo breviter, & verè narrata sunt, Præsentes Electores, Principes, & Status, nec non absentium Legati, & Nuncii Cæsar. Majestatis Candorem, & animum pacificum satis perspicere, & juxta ipsis manibus palpate possunt, utrum Majest. Eius Cæs. in Bohemicis istis motibus sine læsione & detrimento Authoritatis Regiæ plus concedere debuerit, vel potuerit, & cui parti culpa & causa subsequutorum, quæ eius Cæs. Majest. non leviter excruciant, malorum, ac damnorum, posteaquam ad Cæsaream Armorum Depositionis oblationem sana consilia respuerunt, transcribenda sit?

Quapropter Cæs. eius Majestas præsentes & congregatos in hoc loco Electores, Principes, Status, ac Nuncios quam clementer & paternè adhortatur, & rogat, ut propositam & perceptam tam sinceram, cordatam, ac fidelem sententiam, atq; declarationem altius in animos demittant, eiusq; Cæs. Majest. verbis, ac promissionibus citius adstipulentur quam aliorum male sanis suspitionibus, & Informationibus, imprimis neq; à Bohemis, neq; ab aliis adversus Majest. eius sese commovere patiantur, sed eò potius actiones & deliberationes dirigant, quò obedientia supremo & à Deo ordinato Magistratui debita, honosq; illibatus persistat, & ulteriora mala evitentur, quæ in continuatione istorum motuum in Cæs. eius Majest. Bohemiæ Regno contra voluntatem quidem, sed necessariò fermè insequi oporteret, præterquam quod inde jurati Christiani nominis hostis commodam occasionem

fionem

ostine-
ari jus-
hemi-
ddidit.
status,
uctam
riæ, &
m sub-
n Cæs.
nt, &
ur, &
e con-
em ac-
ferint,
exer-
n vase-
lla re-
tinati-
tisque
re vel-
ipforū
& fu-
incog-
inter-
admis-
ræsen-
egato-
egrè &
s nihil
ssioni-
ahere.
Quin

8
tionem nanciscatur, quæ non nisi in Romani Imperii
eiusq; membrorum summam pernitiem si non in extre-
mum exitium cedere potest.

Quod uti ipsa æquitas postulat, & Cæsarea Maiestas
eò præsentis Electores, Principes, & status, nec non
Dominorum Legatorum Principales sua sponte propen-
dere non dubitat, ita facilem eiusmodi, benignam, &
obedientiam testificationem pro uniuscuiusq; statu &
conditione amicè, gratiosè, & clementer demereri non
obliviscetur,

Correspondentium Respon-

sus Cæsareo Legato data

Norimbergæ 28 Novembris (8 Decembris)

Anno 1619.

Uod nomine Cæsareo Majestetis &c: Domini
nostri clementissimi, Illustris & Generosus
Dominus Johannes Georgius, Comes ab Ho-
hen Zollern, Cæs. eius Majest. à Consiliis,
Camerarius, & Dicasterii Aulici Præses, tam
verbis proposuit, quam scribitis etiam postea exhibuit, id
Regia Dignitas, & Principes Correspondentes, Electo-
rum, Principum, ac Comitum Legati, nec non libera-
rum Imperii Civitatum huc amandati Consilarii, &
Nuncii eò brevibus intellexerunt, & perceperunt, Quod
poste-

posteaquam Cæs. Maj. de hoc Unitorum corresponden-
tium statu conventu ob præsentis absq; dubio in Imperio
Germanico motus, & in Bohemiæ Regno adhuc gliscen-
tes turbas indicto certior facta fuisset, & ad animum re-
vocasset dissidia illa inter imperii status inveterata, quæ
malis informationibus & suspicionibus à Pacis Oloribus
foverentur, & alerentur, sui officii esse existimaverit, in
eiusmodi casibus vigilare, & id agere, quò quæsitæ tales
causæ, & perversæ persuasiones, quibus odia exsuscita-
rentur, tollerentur, & præciderentur. Quapropter eum
in finem Legatum suum huc misisse, qui suæ Majest. no-
mine præsentibus statibus & Absentium Nunciis Majest:
Eius pacificum animum & Intentionem significaret, &
demonstraret. Hinc Majest. Eius Cæsareo verbo confir-
mare, quod nihil antiquius habeat, quàm ut pax & Con-
cordia inter Imperii status plantetur, & conservetur. Mul-
to minus ullum gravari velle, aut cuiquam præjudicium
creare, sed omnes & singulos in juribus, & Privilegiis suis
tueri, imprimis Religionis pacificationem, & pacem pub-
licam defendere, aliosq; Imperii ordinationes, & statuta
inviolabilia præstare, & una sæpius propositis gravami-
nibus quamprimum ex æquo & bono mederi. Quo ipso
spe bona nitatur, Majestati eius in tam laudabili propo-
sito Electores, Principes, & status Imperii auxiliatrices ma-
nus non denegaturos, aut falsis imaginationibus sese se-
duci passuros esse, quibus Cæs. ejus Maj. impediri, & in Ro-
mano Imperio majores tumultus, imò ipsius Imperij ex-
cidium & ruina excitari quæat.

Secundò quod Cæs. ejus Majest. hucusq; in Bohemia
continuos processus brevibus & summaria relatione
repetat, ubi si quid tempore demortui Imperatoris Mat-
thiæ non satis observatum, quod literæ Majestaticæ, &

B

Conces-

concessionem aliam requirunt, illud tamen moderna Cæs. Majest. præstare non debeat, aut alieno facto prægravari.

Quocirca præsentibus status, & absentium legatos rogare, & petere, ne sese à Bohemis, aut aliis adversus Cæs. Majest. commovere patiantur, sed eo potius actiones & deliberationes dirigant, ut ulteriora mala præcaveantur, quæ alios necessario essent expectanda quemadmodum latius in Legati propositione tam verbis quam scriptis facta videre est.

Ad quæ ab initio Cæs. eius Majestati præsentibus Uniti Rex, Principes, & Domini, & absentium statuum Consilarii, & Nuncii pro renunciata salute in orali propositione devotas, & submissas gratias agunt, cum voto pro Cæs. eius Majestatis incolumitate, & prosperis successibus. Deinde negotium ipsum, & caput rei quod attinet, respondent, rectè Imperatorem censere, quod conventus hic propter ruinofum, & miserabilem Imperii statum celebretur, ubi Correspondentes non aliò collimant, quam ut pro obligatione, & nexu, quo Imperio obstricti sunt, pro salute huius, Authoritate, & Honore tam apud peregrinos, quam indigenas curent, & vigilant. Ideo etiam non gaudere non possunt, cum vident, supremum caput easdem cogitationes agitare, quandoquidem nullum aliud medium & Magnorum, & Parvorum Imperiorum conservandum est, uti complura exempla evincunt, quam Capitis, & membrorum Harmonia. Quo ipso in opere fuerunt, ut per Legatos suos Cæs. Majest. sese declararent, & una ad literas Cæs. eius Majest. quas Rottenburgi acceperunt, cum citius fieri non potuerit, responderent.

Quod ergò Cæs. Majest. mox in introitu Regiminis, postea-

posteaquam vidit, in quantis dissidiis utriusq; Religionis status in Imperio vereretur, cogitationes suas eò contulit, ut omnibus malis occurreretur, & competens medicina applicaretur, adeoq; fons, & scaturigo ipsa ex qua hæten⁹ rixæ illæ, & animorum distractiones profluxerunt, sicuti in propatulo est, obstrueretur, hoc est, gravaminibus satisfacere cupit, id Evangelici Correspondentes Rex, Electores, Principes, & status, utpote quorum magna pars hucusq; multa tulit, & passa est, nec minus alii adjuncti & confœderati status, qui partim factò, partim timore perpetuo distinebantur, & lædebantur, magna cum lætitia, & debita, ac humili gratiarum actione agnoscunt, & optant, ut tam amplis, & splendidis promissionib⁹ ac verbis exitus & facta, de quibus nihil ambigat respondeant.

Et sanè omninò ita est, quod Cæsarea Maiestas tam ex veteribus, quam recentibus Imperii actis & actitatis, imprimis ex iis, quæ in Comitibus Ratisbonensibus Anno 1613. gesta sunt, percipere potest, Evangelici status ultra 40. prope annos semper conquesti sunt, quod Religionis pacificatio, & pax publica laboraret, nec minus iustitia non debite administraretur, & contra Privilegia, jura, immunitates statuum passim ageretur. Quod ut corrigeretur, Cæsaribus Romanis, & maxime Rudolpho, & Matthiæ novissimis non raro per legatos, literas, & alios modos licitos, nec sine multo sumptu supplices facti fuerunt. De quo testari possunt omnium in universum Evangelicorum, statuum Legationes Anno 1591. 1602. 1609. susceptæ, ut silentio prætereatur, quod in diversis aliis Comitibus anno 1582. 1594. 1598. 1603. 1608. 1613. Denique in Consilio Anno

1615. petitum fuit, ubi Correspondentes status in literis quibusdam ad Cæs. Majest. datis sub dato 11 Februarii rogârunt, ut Cæs. eius Majest. laudatissimi Imperatoris Ferdinandi exemplum imitaretur, & pacificos status in Romano Imperio tanquam arbitros & Interpositores deligeret, qui sine affectibus omnia dijudicarent, & si possibile, dissidentes componerent.

Quod si fieret, paratos esse Evangelicos, ita se submittere, ut Cæs. Majest. reverâ intelligeret, quanto pacis, concordia, & æquatis studio ex animo verè & sincere Germanico arderent.

Et quidem correspondentes Evangelici Rex, Electores, & status non dissententur, quin prope in omnibus eiusmodi Legationibus, & Comitibus Romanis Cæsares promiserint, & in se susceperint, omnib⁹ querimoniis & gravaminibus finem imponere, idq; etiam haut inuiti credunt, quod nimium laudabilis eorum Intentio eò directâ fuerit: tamen semper obstacula quædam & impedimenta, imprimis in novissimis Imperii Comitibus Anno 1613. intervenerunt, in quibus Divæ memoriæ Imperator Matthias non solum Majest. eius, sed etiam universo Imperio detrimentosis hisce rebus mederi benignam, & magnificam spem fecit, & quidem per antehac in Imperio usitata & consueta media, ac modos, cuius gratiâ quoq; in amicabilem compositionem & transactionem, ab utriusq; partis statibus consensum, certumq; tempus, & locus destinatus, & mox iuterdictum fuit, sæpiusq; iteratum, tantisper processus illos præiudiciales, & intolerabiles executiones suspendere. Verùm enimverò effectus subsequutus non est, & Romani Catholici status tam durante Imperii diata, quam etiam postea, uti patet ex Memorialibus eius Majest. ideo exhibitis sese, opposuerunt,

fuerunt, & partim ipsi famosis libellis cum Privilegio in provinciis suis typis exscriptis, partim etiam alii in Aula Cæsarea Ministri & officarii obstiterunt, quo minus gravamina illa per promissam Compositionem dissoluta fuerint, donec Cæsarea eius Majest. satis concessi.

Proinde cum hæc ita sint, & Romani Catholicæ status mox post obitum Cæsaris milites conscriberint, peregrinum quoq; Exercitum in Imperium induxerint, & adhuc dum ab eorum parte militares præparaciones fiant, facile Cæs. Eius Majest. inde colliget, quod justam causam Evangelici status diffidendi, & se quoq; muniendi habeant, cum aliàs ne unicum ipsi quidem militem conduxissent.

Cum autem sæpius mentionata Cæs. Eius Majest. profiteatur, quod Religionis pacificationem, & pacem publicam observare, idq; sic Correspondentes interpretantur, quemadmodum hucusq; facis sufficienterq; deduxerunt, & ostenderunt, & gravaminibus, quæ tam diu perpeffi, mederi velit, quæ quidem gravamina ita se habent, ut eorum sublatio partim in Majest. ejus manibus & potentia unicè sita sit, partim inter utriusq; Religionis status versentur, ne tamen hoc onus, cujusmodi existat, Correspondentes status diutius ferre vel queant, vel velint: Ideo Cæs. Eius Majest. præsentis Correspondentes, & absentium Legati ac Nuncii devotè, & humilimè rogant, & obsecrantur, quoniam multis ab hinc annis Justitia per nimis dilatata & extensam Aulæ Cæsareæ Jurisdictionem valde labefactata est, ut ab initio pro Autoritate, ac potentia sua Dicasterium Cæsareum ita in futurum ordinatum sit, ut in eo nullæ causæ, quæ vel Religionem, vel pacem publicam, vel statum Imperii Privilegia jura, immunitates, vel ordinationem Camerae, quantum per eam læduntur, & ubi in plerisq; nulla transacti-

one indigent, acceptentur, & ventilentur, multo minus in ejusmodi Processus decernantur, sed statibus Imperii Austregarum Privilegia permittantur, nec contra ea Commissionibus odiosis in Religionis ac negotiis civilibus prægraventur, quibus eis appellandi beneficium cuivis aliàs vel minimo in Imperio subdito competens adimitur: Inhibitiones & avocationes eorum causarum, quæ in Imperiali Camera Spirensi, vel Principum aulis, aliisque aliorum statuum judiciis pendent, omittantur: inquisitiones in Evangelicorum statuum bona Cameralia, & periculosa, ac præiudiciales aureæ bullæ interpretationes, & declarationes tollantur: imprimis in iuribus succedendi in Electoratibus, Ducatibus, Comitatus, & Dynastiis, aliisque imperii constitutionibus fundamentalibus, uti etiam sine discrimine hæctenus in cæteris intollerabilia imperii statibus Conservatoria aboleantur: iudicium provinciale in Sævia, quo liberi status imperio eximuntur, & Landtsassii efficiuntur, non amplius, uti hucusque factum, extendatur: statibus Imperij investitiones non impediantur, aut in disputationem trahantur, multo minus antiqua investiturarum forma immutetur: Executiones extra circulos, & peregrinis non committantur: in gravibus imperij, & magni momenti causis, maxime quæ ad Electorat⁹, Principat⁹, Comitatus, & Dynastias præsentia spectant, nõ nisi cum scientia, & voluntate utriusque Religionis statuum agatur: Cæs. Maj. iudicium Aulicum secundum Cæsaream Capitulationem constituatur: Denique Urbs Donaverda secundum quod Imperatores Redolphus, & Matthias promiserunt plenè & integrè restituantur: omniaque & singula ita ordinentur, ut in posterum in ejusmodi oneribus status Imperii nõ magis graventur, sed ubique in omnibus Religionis & Civilibus causis uti etiam rebus fiscalibus iustitia sine respectu vel Religionis vel personarum æquabiliter administretur. Quem in finem consul-

tum foret, ut Cæs. Maj. ordinationem illam aulici Judicii ab Imperatore Matthia conceptâ quemadmodû aliis, ita & Evangelicis comunicaret, eiusq; ad censurâ copiâ faceret.

Quod autem secundo loco attinet ad gravamina, quæ inter Evangelicos, & Romanos Catholicos hinc inde versantur, spe bona nituntur Evangelici, Cæs. Maj. Catholicos status eò disposituram esse, quemadmodum ipsi Correspondentes eos per suos legatos itidem adhortabuntur, ut de mortui Imperatoris, & modernæ Eius Cæs. Majest. promissionibus ac voluntati absq; consuetis effigiis, quæ nihil aliud, nisi omnia extrema, & sanguinis profusionem secum trahunt, sese libenter accommodent, imprimis ab iis primitus & sine ulla data occasione arrepta arma deponant. Quod si fiet, & unâ militum quotidiana conscribitio omittetur, & peregrinus ac parû Evangelicis favens exercitus in Romanum Imperium contra Imperij constitutiones & Cæsaream Capitulationem inductus exterminabitur, id quod sumôperè à Cæs. eius Maj. & reverentiâ cum debita contendunt: tunc ita Cæs. Majest. animos suos pacis ac quietis studiosissimos manifestabunt, ut ipsis in rerum experimentis perspiciat, per sese nunquam stetisse, quo minus constans & perpetua pax, atq; Concordia in Imperio stabiliretur. Ideo etiam sibi firmiter persuadent, Cæs. Maiest. & quod ipsa, & eius Antecessores multoties verbis promiserunt, re ipsa demûm esse præstituram quo utrobq; diutius societas & amicitia reflorescat, patriaq; nostra charissima ab interitu, & excidio vindicetur: Sin minus, omnisq; spes deinceps præcidatur de melioribus, & adversaria pars repugnare pergat, Cæs. eius Maiest. non sinistrè interpretari debebit, q; si Correspondentes Unici stat^o negotiû hoc Deo tanq; justo iudici comiserint, & hui^o divina assistente gratia omni jure concessam defensionē arripuerint. Ut silentio involvatur incommoda, quæ in C. M.

forte

fortè exundatura essent, ubi omnis securitas deficeret: de quibus utiq; malis neminem etiam nisi illos aliquando rationem reddere oportebit, qui libentius passionibus suis, & affectibus indulgere, quam Imperii pacem & tranquillitatem procurare voluerunt.

Statum in Bohemia quod attinet, uniti & correspondentes Principes ac status principium ac progressum eius cum dolore semper & commiseratione intellexerunt, idq; eo magis, quoniam Regnum istud tanquam præcipuum Imperii membrum ex Evangelicis per literas Majestaticas, quas Rudolphus Imperator largitus est, in Religionis pacificationem susceptum est, eiusq; Bohemi participes facti sunt. Ubi constat, quod multi cordati viri, ac Regni Cives sana & pacifica consilia contulerint, & imprimis suaserint, ut in initio oblatae Interpositiones, quas sese acceptare velle non semel correspondentes professi sunt, non rejicerentur, sed omnibus modis promoverentur. Ita etiam post obitum Divi Matthiæ non contemnenda occasio rebus providendi & medendi adfuit; verùm cur neglecta fuerit, & consilia bellica paci præposita, disputare hinc non est opus.

Quin & non convenit hinc sententiam ferre super hinc inde scribtis & publicatis informationibus. Durum interea, & grave est, quod tanta armorum preparatio fiat, & Imperium Romano Germanicum milite peregrino repleatur, de quo valde ambiguum est, an Cæs. Majest. vires tantæ sint futuræ, ut Imperii statibus nullum inde periculum timendum sit: adeo ut longe major asscuratio requiratur, ne tandè belli sedes in meditullio Imperii collocetur, cum adhuc oculis exempla recentia obversentur in Bohemia & Austria cum milite Passaviensi, & extraneis aliis aliunde inductis. Quocirca Evangelici culpandi

culpan^{di} nō erunt, si in eiusmodi turbulentis temporib⁹,
& ubi Romani Catholici exordium fecerunt, sibi vicissim
caveant, & pro se atq; provinciis, & subditis suis solliciti
sint. Ubi profectō, si casus incidat, & ullus ex Evangelicis
hostile quid ab aliis experiretur, maximē Regia Dignitas
in Bohemia, & ante omnia in Palatinatu, quocunq; etiam
prætextu illud fieret, alter alterum vigore & vi Imperii
constitutionum, & affinitatum mutuarum defendet, au-
xilijsq; sociis suppetias feret.

Et ita præsentēs Correspondentes Rex, Principes &
status, & absentium Consilarii & Nuncii Cæs. eius Maje-
statem devotē, & humiliter orant, ut in toto hoc Bohe-
mico negotio eō actiones & consilia dirigat, quō ex illo
Imperium Germanicum, cuius præcipuum membrum,
ut dictum, Regnum Bohemiæ est, non amplius turbetur,
simulquē credat, Correspondentes status neutiquam per
sinistrās informationes transversum rapi. Ubi sibi itidem
persuasum habent, Cæsaream Majestatem se non nimis
credulam exhibituram iis hominibus, qui Imperio malē
cupiunt, & peregrinis Principibus magis, quā Cæs. eius
Majest. adhærent, sed potius fidem habituram tot Electo-
ribus, Principibus, & statibus Imperii, cum illorum ani-
mus ac voluntas non alia sit, quā ut tumultus, & rixæ
disseminentur, & hæretici putativi extirpentur. Id
quod Correspondentes præsentēs Rex, Principes, & sta-
tus, & absentium Electorum, Principum, & Comitum,
nec non liberarum & Imperialium Civitatū Nuncii Do-
mino Cæsareo Legato, cui suas gratias, & devota servitia
offerunt, responsionis loco dare voluerunt. Signa-
tum Norimbergæ 28. Novembris

Anno 1619.

F I N I S.
C

Tu Pater, & Princeps Patriæ quicunq; vocaris,
 Si Princeps, fer opem, dilige, si pater es.
 Si commissa tuæ sunt curæ jura tuorum,
 Justitiæ custos protege jure tuos.
 Amplius at juri nullus si sit locus, eius
 Desertum introeant arma parata locum.
 Principis, atq; Patris sic verè nomen habebis,
 Cum Jure, atq; armis tempus utrumq; reges.
 Candida pax leges, sed bellum postulat arma,
 Horum, illarum unus finis, at impar amor.

F. G. C. W.

71

Fc 3729 6A

20

ULB Halle
004 808 371

3

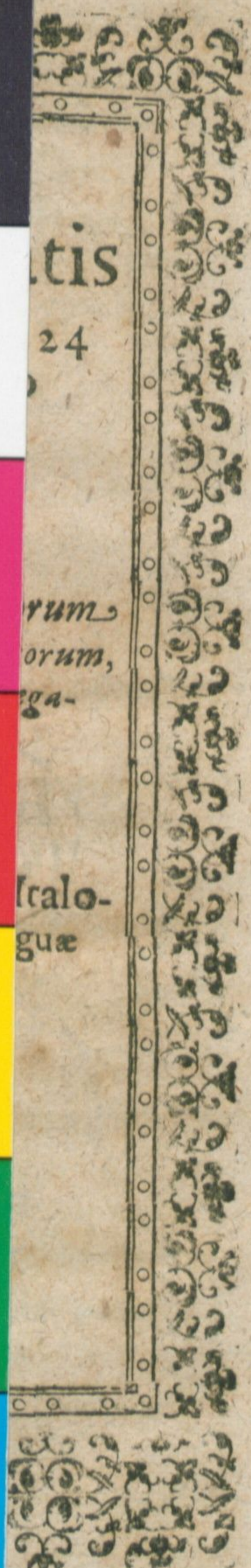
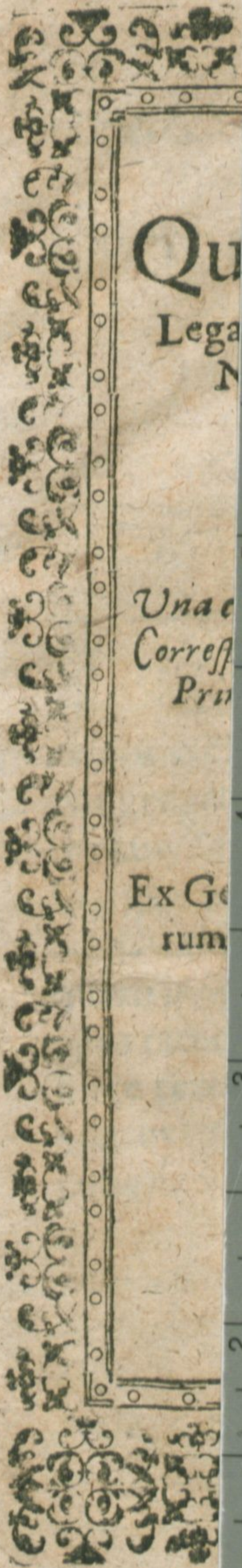

VON

h. 52 1/2, 21.

V c
3729

